HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

11 iunie 2026 *

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Servicii financiare – Acces la conturile de plăți cu servicii de bază – Directiva 2014/92/UE – Articolul 16 alineatul (4) – Prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și al finanțării terorismului – Directiva (UE) 2015/849 – Consumator care figurează pe lista Oficiului de control al activelor străine din cadrul Trezoreriei Statelor Unite ale Americii – Refuzarea deschiderii unui asemenea cont de plăți”

În cauza C-81/24 [Jenec] [i],

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Okrajno sodišče v Mariboru (Tribunalul districtual din Maribor, Slovenia), prin decizia din 25 ianuarie 2024, primită de Curte la 31 ianuarie 2024, în procedura

LH

împotriva

OTP banka d.d., fostă NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul I. Jarukaitis (raportor), președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a patra, domnii M. Condinanzi și N. Jääskinen și doamna R. Frendo, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru LH, de A. Mužina, odvetnik;

– pentru OTP banka d.d., fostă NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR, de A. Mitić, odvetnica;

* Limba de procedură: slovena.

[i] Numele prezentei cauze este un nume fictiv. Acesta nu corespunde numelui real al niciuneia dintre părțile la procedură.

– pentru guvernul sloven, de J. Morela, în calitate de agent;

– pentru Parlamentul European, de A. Droin, J. Etienne și M. Peternel, în calitate de agenți;

– pentru Consiliul Uniunii Europene, de I. Gurov, P. Mahnič și K. Pleśniak, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de B. Rous Demiri, P. Vanden Heede și G. von Rintelen, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 4 septembrie 2025,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază (JO 2014, L 257, p. 214) și a articolului 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între LH, o persoană fizică, pe de o parte, și OTP banka d.d., fostă NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR (denumită în continuare „banca OTP”), pe de altă parte, în legătură cu deschiderea unui cont bancar.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Directiva 2014/92

3 Considerentele (34) și (47) ale Directivei 2014/92 au următorul cuprins:

„(34) Statele membre ar trebui să garanteze că acei consumatori care intenționează să deschidă un cont de plăți nu sunt discriminați pe criteriul cetățeniei sau al locului lor de reședință. Deși este important să se asigure că niciun client nu utilizează sistemul financiar în scopuri ilegale, cum ar fi frauda, spălarea de bani sau finanțarea terorismului, instituțiile de credit nu ar trebui să ridice bariere în calea consumatorilor care doresc să profite de avantajele pieței interne prin deschiderea și utilizarea de conturi de plăți la nivel transfrontalier. Prin urmare, dispozițiile Directivei [(UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei (JO 2015, L 141, p. 73), astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului

European și a Consiliului din 30 mai 2018 (JO 2018, L 156, p. 43) (denumită în continuare «Directiva 2015/849»)] nu ar trebui utilizate drept pretext pentru respingerea consumatorilor mai puțin avantajoși din punct de vedere comercial.

[…]

(47) Instituțiile de credit ar trebui să refuze deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază sau să rezilieze un contract privind un astfel de cont numai în circumstanțe specifice, cum ar fi nerespectarea legislației privind spălarea banilor și finanțarea terorismului sau a celei privind prevenirea și investigarea infracțiunilor. Chiar și în aceste cazuri, refuzul poate fi justificat numai dacă respectivul consumator nu respectă legislația respectivă, și nu pe motiv că procedura de verificare a respectării legislației este prea împovărătoare sau prea costisitoare. […]”

4 Articolul 16 alineatele (1), (2) și (4) din această directivă prevede:

„(1) Statele membre se asigură că consumatorilor le sunt oferite conturi de plăți cu servicii de bază de către toate instituțiile de credit sau de un număr suficient de instituții de credit, pentru a garanta accesul la acestea al tuturor consumatorilor de pe teritoriul statelor membre și pentru a preveni denaturarea concurenței. […]

(2) Statele membre se asigură că consumatorii rezidenți în mod legal în Uniune[a Europeană], inclusiv consumatorii fără adresă stabilă și solicitanții de azil, precum și consumatorii cărora nu li se acordă un permis de ședere, dar a căror expulzare nu este posibilă din motive de fapt sau de drept, au dreptul să deschidă și să folosească un cont de plăți cu servicii de bază la instituții de credit situate pe teritoriul acestora. […]

[…]

(4) Statele membre se asigură că instituțiile de credit refuză o cerere privind deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază în cazul în care deschiderea unui astfel de cont ar avea drept rezultat o încălcare a dispoziției privind prevenirea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului, după cum s-a stabilit în Directiva [2015/849].”

Directiva 2015/849

5 Considerentele (22) și (30) ale Directivei 2015/849 au următorul cuprins:

„(22) Riscul de spălare a banilor și de finanțare a terorismului nu este același în toate cazurile. În consecință, ar trebui utilizată o abordare holistică bazată pe risc. Abordarea bazată pe risc nu este o opțiune în mod nejustificat de permisivă pentru statele membre și entitățile obligate. Aceasta implică utilizarea unui proces de luare a deciziilor bazat pe dovezi pentru a combate mai eficient riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului cu care se confruntă Uniunea și entitățile care funcționează în cadrul acesteia.

[…]

(30) Riscul în sine are un caracter variabil, iar variabilele, fie prin ele însele, fie în combinație cu altele, pot mări sau diminua riscul potențial prezentat, influențând astfel nivelul de măsuri preventive care este considerat adecvat, cum ar fi măsurile de precauție privind clientela. Prin urmare, există situații în care ar trebui să fie aplicată precauția sporită și altele în care poate fi adecvată precauția simplificată.”

6 Articolul 1 alineatul (1) din această directivă prevede:

„Prezenta directivă urmărește să prevină utilizarea sistemului financiar al Uniunii în scopul spălării banilor și finanțării terorismului.”

7 Articolul 8 din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre se asigură că entitățile obligate iau măsurile corespunzătoare pentru identificarea și evaluarea riscurilor referitoare la spălarea banilor și finanțarea terorismului, luând în considerare factorii de risc, inclusiv cei referitori la clienți, țări sau zone geografice, produse, servicii, tranzacții sau canale de distribuție. Măsurile respective sunt proporționale cu natura și dimensiunea entităților obligate.

[…]

(3) Statele membre se asigură că entitățile obligate instituie politici, controale și proceduri pentru a atenua și a gestiona cu eficacitate riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului identificate la nivelul Uniunii, al statelor membre și al entităților obligate. Politicile, controalele și procedurile respective trebuie să fie proporționale cu natura și dimensiunea entităților obligate respective.

(4) Politicile, controalele și procedurile menționate la alineatul (3) cuprind:

(a) elaborarea de politici, controale și proceduri interne, inclusiv practici model de gestionare a riscurilor, precauția privind clientela, raportarea, păstrarea evidențelor, controlul intern, managementul conformității inclusiv, atunci când este cazul având în vedere dimensiunea și natura activității, numirea în funcție a unui responsabil de conformitate la nivelul conducerii și procesul de verificare a angajaților;

[…]”

8 Articolul 13 din aceeași directivă prevede:

„(1) Măsurile de precauție privind clientela cuprind:

(a) identificarea clientului și verificarea identității clientului pe baza documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă credibilă și independentă […];

(b) identificarea beneficiarului real și adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea acestuia, astfel încât entitatea obligată să aibă certitudinea că știe cine este beneficiarul real […];

(c) evaluarea și, după caz, obținerea de informații privind scopul și natura dorită a relației de afaceri;

(d) realizarea unei monitorizări continue a relației de afaceri, inclusiv examinarea tranzacțiilor încheiate pe toată durata relației respective, pentru a asigura că tranzacțiile realizate sunt conforme cu informațiile entității obligate referitoare la client, la profilul activității și la profilul riscului, inclusiv, după caz, la sursa fondurilor, precum și că documentele, datele sau informațiile deținute sunt actualizate.

[…]

(2) Statele membre se asigură că entitățile obligate aplică fiecare dintre cerințele de precauție privind clientela prevăzute la alineatul (1). Cu toate acestea, entitățile obligate pot stabili amploarea măsurilor respective în funcție de risc.

[…]

(4) Statele membre se asigură că entitățile obligate pot demonstra autorităților competente sau organismelor de autoreglementare că măsurile sunt corespunzătoare din punctul de vedere al riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului care au fost identificate.

[…]”

9 Articolul 14 alineatul (4) primul paragraf din Directiva 2015/849 prevede:

„Statele membre impun ca, în cazul în care nu este în măsură să respecte cerințele de precauție privind clientela stabilite la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf literele (a), (b) sau (c), entitatea obligată să nu realizeze nicio tranzacție printr-un cont bancar, să nu stabilească nicio relație de afaceri și să nu realizeze nicio tranzacție, precum și să înceteze relația de afaceri și să aibă în vedere transmiterea către unitatea de informații financiare a unui raport privind tranzacții suspecte în legătură cu clientul, în conformitate cu articolul 33.”

10 Potrivit articolului 18 din această directivă:

„(1) În cazurile menționate la articolele 18a-24, precum și în alte cazuri de risc crescut identificate de statele membre sau de entitățile obligate, statele membre solicită entităților obligate să aplice măsuri de precauție sporită privind clientela pentru a gestiona și a atenua riscurile respective în mod corespunzător.

[…]”

Dreptul sloven

Legea privind serviciile de plată

11 Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (Uradni list RS, nr. 7/18, 9/18 și 102/20) (Legea privind serviciile de plată, serviciile de emitere de monedă electronică și sistemele de plată) prevede la articolul 180 alineatul (1):

„Consumatorii rezidenți în mod legal în Uniune […] care solicită deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază în cadrul Uniunii […] sau care solicită să aibă acces la un astfel de cont nu pot face obiectul discriminării de către bancă, în special pe motive de cetățenie, domiciliu, sex, rasă, culoare, origine etnică sau socială, caracteristici genetice, limbă, religie sau convingeri, opinii politice sau de

altă natură, apartenență la o comunitate națională, apartenență la o minoritate națională a unei alte țări, avere, naștere, handicap, vârstă sau orientare sexuală. Condițiile aplicabile deschiderii unui cont de plăți cu servicii de bază și accesului la un astfel de cont nu pot fi în niciun caz discriminatorii în mod nejustificat.”

12 Articolul 181 din această lege prevede:

„(1) Toate băncile care administrează conturi de plăți pentru consumatori sunt obligate să ofere consumatorilor un cont de plăți cu servicii de bază.

[…]

(3) Consumatorii rezidenți în mod legal în Uniune […], inclusiv consumatorii fără adresă stabilă și solicitanții de azil, precum și consumatorii cărora nu li s-a acordat un permis de ședere, dar a căror expulzare nu este posibilă din motive de fapt sau de drept, au dreptul să deschidă și să folosească un cont de plăți cu servicii de bază la o bancă. […]

(4) Banca organizează procedura de deschidere a unui cont de plăți cu servicii de bază în așa fel încât exercitarea acestui drept să nu fie excesiv de dificilă sau de împovărătoare pentru consumator. […]

[…]

(6) Banca respinge cererea consumatorului de deschidere a unui cont de plăți cu servicii de bază în toate cazurile în care deschiderea unui asemenea cont ar determina o încălcare a dispozițiilor legii care reglementează activitățile de prevenire a spălării banilor și a finanțării terorismului. Într-o astfel de situație, banca adoptă măsuri în conformitate cu legea care reglementează combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului.

[…]”

Legea privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului

13 Articolul 4 alineatul (1) punctul 1 din Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Legea privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului) (Uradni list RS, nr. 48/22) prevede:

„Băncile și sucursalele acestora din statele membre, sucursalele unor bănci din state terțe și băncile din state membre care înființează o sucursală în Republica Slovenia adoptă măsuri în vederea descoperirii și a prevenirii spălării banilor și a finanțării terorismului, prevăzute în prezenta lege, înainte sau cu ocazia perceperii, a predării, a schimbului, a păstrării, a dispunerii sau a oricărui alt comportament referitor la sume de bani ori la alte valori patrimoniale și cu ocazia stabilirii unor relații de afaceri.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

14 La 22 octombrie 2017, LH a încercat să plătească la o stație de benzină din Ljubljana (Slovenia) o factură emisă pe numele soției sale din contul bancar al acesteia din urmă, deschis la banca OTP. După introducerea de către angajatul acestei stații a datelor personale ale lui LH în sistemul de plată al acesteia, banca menționată a blocat însă plata.

15 În scrisoarea privind această blocare a plății adresată titularului contului, banca menționată a arătat că, având în vedere evenimentele politice, pericolul crescut privind siguranța generală și o posibilitate ridicată de abuz de produse bancare în scopul finanțării terorismului și a altor infracțiuni grave, adoptase o serie de măsuri mai stricte pentru a îndeplini obligațiile care decurg din Legea privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului. Printre aceste măsuri se numără, potrivit documentului intern al aceleiași bănci, respectarea restricțiilor impuse de Office of Foreign Assets Control (OFAC) [Oficiul de control al activelor străine (OFAC), Statele Unite ale Americii].

16 În urma blocării menționate, LH a introdus o acțiune împotriva acestei bănci la Okrajno sodišče v Ljubljani (Tribunalul Districtual din Ljubljana, Slovenia). Prin ordonanța din 20 aprilie 2021, acest tribunal s-a declarat necompetent teritorial și a transmis cauza Okrajno sodišče v Mariboru (Tribunalul Districtual din Maribor, Slovenia), care este instanța de trimitere.

17 La 23 martie 2022, LH a solicitat în mod direct băncii OTP să deschidă pe numele său un cont de plăți cu servicii de bază. După ce LH și-a prezentat cartea de identitate, i s-a explicat că sistemul bancar nu permitea deschiderea unui astfel de cont la această bancă. LH a solicitat fără succes băncii menționate notificarea unei decizii scrise în acest sens.

18 Prin urmare, în fața instanței de trimitere, prin memoriul din 4 aprilie 2022, LH și-a modificat concluziile, solicitând ca banca OTP să fie obligată să îi deschidă un cont de plăți cu servicii de bază.

19 Instanța de trimitere ridică problema consecințelor pe care includerea unei persoane într-o listă a OFAC le poate avea asupra posibilității acestei persoane de a deschide un cont de plăți. Mai precis, ea ridică problema dacă deschiderea unui atare cont poate constitui o încălcare a dispozițiilor Directivei 2015/849. Ea arată că, deși această directivă stabilește în mod clar că instituțiile de credit trebuie să pună în aplicare măsuri de verificare a identității unei persoane care urmărește să stabilească o relație de afaceri cu ele, directiva menționată nu precizează că trebuie să se verifice eventuala includere a acestei persoane într-o listă precum cea a OFAC și nici care ar fi consecințele unei asemenea includeri.

20 Cu toate acestea, potrivit acestei instanțe, dacă, în asemenea condiții, unei persoane ar trebui să i se refuze deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază, aceasta ar constitui o restrângere a dreptului de acces la un astfel de cont, în aplicarea articolului 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92. Cu titlu subsidiar și dacă dreptul Uniunii ar trebui interpretat în sensul că autorizează un atare refuz, instanța de trimitere ridică de asemenea problema compatibilității unei astfel de interpretări cu articolul 48 din cartă, referitor printre altele la dreptul la prezumția de nevinovăție.

21 În această privință, instanța de trimitere precizează că, la 23 februarie 2015, Parchetul specializat al Republicii Slovenia a închis și a clasat procedura care fusese inițiată împotriva lui LH și care privea aceleași infracțiuni ca cele care au condus la emiterea unui mandat internațional de arestare împotriva acestuia. Ea adaugă că LH nu a fost condamnat nicăieri în lume pentru infracțiunea pentru care numele său este inclus în lista OFAC și că nicio măsură restrictivă nu i-a fost impusă de Organizația Națiunilor Unite, de Uniune sau de Republica Slovenia.

22 În aceste condiții, Okrajno sodišče v Mariboru (Tribunalul Districtual din Maribor) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispozițiile articolului 16 alineatul (4) din Directiva [2014/92] permit statelor membre să impună băncilor să respingă cererea depusă de un consumator în scopul de a obține un cont de plăți cu servicii de bază, pentru motivul că acest consumator este inclus în lista întocmită de OFAC […], întrucât în cazul deschiderii unui astfel de cont ar fi întrunite elementele constitutive ale unei încălcări a reglementării privind prevenirea spălării banilor și a finanțării terorismului, prevăzută de Directiva [2015/849]?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare, există o excepție în cazul în care consumatorul respectiv nu a fost niciodată condamnat în vreun loc din lume pentru săvârșirea infracțiunii din cauza căreia figurează pe lista menționată și/sau în cazul în care împotriva unui asemenea consumator nu au fost adoptate niciun fel de măsuri restrictive de statul membru în cauză, de Uniune […] sau de o altă organizație internațională din care face parte statul membru în cauză sau Uniunea […]?

3) Un răspuns afirmativ la prima întrebare înseamnă că există o neconformitate cu articolul 48 din [cartă], care prevede dreptul la prezumția de nevinovăție?

4) Un răspuns negativ la a doua întrebare înseamnă că există o neconformitate cu articolul 48 din [cartă], care prevede dreptul la prezumția de nevinovăție?”

Cu privire la admisibilitate

23 Banca OTP arată că întrebările preliminare sunt inadmisibile. În esență ea susține, în primul rând, că răspunsurile la aceste întrebări nu sunt necesare pentru ca instanța de trimitere să își pronunțe hotărârea, dat fiind, pe de o parte, că această instanță nu a stabilit în mod suficient nici cadrul juridic și factual al cauzei principale, nici legătura dintre interpretarea dreptului Uniunii solicitată și litigiul principal și că, pe de altă parte, instanța menționată nu va aplica, în orice caz, decât dispoziții ale dreptului național, iar nu dispozițiile Directivelor 2014/92 și 2015/849.

24 În al doilea rând, această bancă susține că întrebările menționate sunt formulate în mod incorect, dat fiind că dispozițiile a căror interpretare este necesară pentru soluționarea litigiului principal ar fi cele ale Directivei 2015/849, în timp ce cele ale Directivei 2014/92 referitoare la limitarea dreptului la un cont de plăți cu servicii de bază nu ar fi relevante în acest scop.

25 În al treilea rând, banca menționată apreciază că aplicarea corectă a dispozițiilor Directivelor 2014/92 și 2015/849 este într-atât de evidentă încât nu ar lăsa loc niciunei îndoieli cu privire la răspunsurile care trebuie date la întrebările preliminare adresate.

26 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul cooperării dintre Curte și instanțele naționale, instituită prin articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea sau validitatea unei norme de drept al Uniunii, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe [a se vedea

Hotărârea din 29 noiembrie 1978, Redmond, 83/78, EU:C:1978:214, punctul 25, Hotărârea din 16 iunie 2015, Gauweiler ș.a., C-62/14, EU:C:2015:400, punctul 24, precum și Hotărârea din 24 noiembrie 2020, Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri), C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 25 și jurisprudența citată].

27 Într-adevăr, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul factual și normativ pe care îl definește sub propria răspundere și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Curtea poate astfel refuza să se pronunțe asupra unei cereri de decizie preliminară adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [Hotărârea din 23 noiembrie 2021, IS (Nelegalitatea ordonanței de trimitere), C-564/19, EU:C:2021:949, punctul 61 și jurisprudența citată].

28 În ceea ce privește primul motiv de inadmisibilitate, potrivit căruia ar exista lacune în cererea de decizie preliminară, care nu ar cuprinde astfel informațiile totuși necesare pentru a permite Curții atât să înțeleagă contextul cauzei principale, cât și să se asigure că interpretarea dispozițiilor dreptului Uniunii este necesară pentru soluționarea litigiului principal, este necesar să se arate că, având în vedere elementele furnizate de instanța de trimitere, nu este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are legătură cu obiectul acestui litigiu sau că problema cu care se confruntă această instanță este de natură ipotetică, din moment ce ridică problema interpretării dispozițiilor Directivelor 2014/92 și 2015/849 pentru a se stabili legalitatea refuzului instituției bancare de a deschide un cont bancar pe numele reclamantului din litigiul principal. Pe de altă parte, Curtea dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate.

29 În ceea ce privește argumentul întemeiat pe împrejurarea că instanța de trimitere nu ar aplica decât dispoziții ale dreptului național, astfel încât răspunsurile la întrebările preliminare ar fi lipsite de incidență asupra hotărârii care urmează să fie pronunțată în litigiul principal, este suficient să se constate că din dosarul de care dispune Curtea reiese că această instanță ridică tocmai problema interpretării, printre altele, a dispozițiilor directivelor Uniunii care au fost transpuse prin dispozițiile naționale aplicabile litigiului principal.

30 În ceea ce privește al doilea motiv de inadmisibilitate, întemeiat pe faptul că întrebările adresate de instanța de trimitere ar fi formulate în mod incorect întrucât nu vizează decât dispozițiile Directivei 2014/92, trebuie să se constate că nici acest motiv nu poate fi admis.

31 Astfel, după cum reiese din jurisprudența amintită la punctele 26 și 27 din prezenta hotărâre, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea, cât și pertinența întrebărilor pe care le adresează Curții. Din moment ce, în speță, întrebările adresate privesc interpretarea unei norme de drept al Uniunii, argumentul potrivit căruia instanța de trimitere ar fi trebuit să vizeze alte dispoziții ale acestui drept în întrebările sale nu are incidență asupra admisibilității trimiterii.

32 În ceea ce privește al treilea motiv de inadmisibilitate, întemeiat pe faptul că răspunsul la întrebările adresate ar fi evident, este suficient să se amintească jurisprudența constantă potrivit căreia simpla împrejurare că o parte din litigiul principal consideră că răspunsul la întrebările preliminare este evident nu poate fi suficientă pentru a face inadmisibilă o cerere de decizie preliminară (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 decembrie 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, punctele 64 și 65, Hotărârea din 27 martie 2014, Consejería de Infraestructuras y Transporte de la Generalitat Valenciana și Iberdrola Distribución Eléctrica, C-300/13, EU:C:2014:188, punctul 18, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2021, Euro Box Promotion ș.a., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 și C-840/19, EU:C:2021:1034, punctul 138 și jurisprudența citată).

33 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se constate că întrebările adresate sunt admisibile.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

34 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92, coroborat cu Directiva 2015/849, trebuie interpretat în sensul că autorizează statele membre să impună instituțiilor de credit să refuze unui consumator deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază pentru simplul motiv că acest consumator este inclus într-o listă de persoane vizate de măsuri restrictive impuse de o țară terță.

35 În această privință, trebuie arătat că articolul 16 din Directiva 2014/92 prevede printre altele obligația statelor membre de a se asigura că toate instituțiile de credit sau un număr suficient de instituții de credit oferă conturi de plăți cu servicii de bază tuturor consumatorilor de pe teritoriul lor, precum și condițiile în care aceste instituții pot sau trebuie să refuze deschiderea unui atare cont.

36 Astfel, pe de o parte, alineatul (2) al acestui articol prevede că orice consumator care are reședința legală în Uniune are dreptul să deschidă și să folosească un cont de plăți cu servicii de bază la o instituție de credit situată pe teritoriul unui stat membru.

37 Pe de altă parte, în conformitate cu articolul 16 alineatul (4) din această directivă, statele membre se asigură că instituțiile de credit refuză o cerere privind deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază în cazul în care deschiderea unui astfel de cont ar avea drept rezultat o încălcare a dispoziției privind prevenirea spălării banilor și combaterea finanțării terorismului, după cum s-a stabilit în Directiva 2015/849.

38 Cu toate acestea, după cum reiese din considerentul (34) al Directivei 2014/92, dispozițiile privind prevenirea spălării banilor nu pot fi utilizate drept pretext pentru respingerea consumatorilor mai puțin avantajoși din punct de vedere comercial. De asemenea, considerentul (47) al acestei directive precizează că refuzul deschiderii unui cont de plăți cu servicii de bază poate fi justificat numai dacă consumatorul nu respectă legislația privind spălarea banilor și finanțarea terorismului, și nu pe motiv că procedura de verificare a respectării legislației este prea împovărătoare sau prea costisitoare.

39 Rezultă că dreptul consumatorului la deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază în temeiul articolului 16 din Directiva 2014/92 este condiționat de respectarea dispozițiilor referitoare la prevenirea spălării banilor și la combaterea finanțării terorismului prevăzute de Directiva 2015/849.

40 Prin urmare, trebuie să se examineze dispozițiile relevante ale Directivei 2015/849 pentru a se stabili în ce condiții o instituție de credit este obligată, având în vedere considerații legate de prevenirea spălării banilor și de combaterea finanțării terorismului, să nu stabilească o relație de afaceri cu un client și, prin urmare, în ce condiții deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază este susceptibilă să determine o încălcare a articolului 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92.

41 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că dispozițiile Directivei 2015/849, care prezintă un caracter preventiv, urmăresc să stabilească, potrivit unei abordări bazate pe risc, un ansamblu de măsuri preventive și disuasive care să permită combaterea cu eficacitate a spălării banilor și a finanțării terorismului pentru a evita, astfel cum reiese din considerentul (1) al acestei directive, posibilitatea ca fluxuri de bani iliciți să deterioreze integritatea, stabilitatea și reputația sectorului financiar al Uniunii și să amenințe piața sa internă, precum și dezvoltarea internațională (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punctul 34, precum și jurisprudența citată).

42 În această privință, articolul 13 alineatul (1) primul paragraf din Directiva 2015/849 definește măsurile de precauție privind clientela pe care entitățile obligate trebuie să le aplice. Acestea includ, în conformitate cu primul paragraf literele (a)-(c), mai întâi, identificarea clientului și verificarea identității clientului pe baza documentelor, datelor sau informațiilor obținute dintr-o sursă sigură și independentă, apoi, identificarea beneficiarului real și adoptarea unor măsuri rezonabile pentru a verifica identitatea acestuia, precum și, în sfârșit, evaluarea și, după caz, obținerea de informații privind scopul și natura dorită a relației de afaceri.

43 Articolul 14 alineatul (4) primul paragraf din Directiva 2015/849 prevede, la rândul său, că o entitate obligată, precum o instituție de credit, care nu este în măsură să respecte cerințele de precauție privind clientela prevăzute la articolul 13 alineatul (1) primul paragraf litera (a), (b) sau (c) din această directivă, este obligată printre altele să nu stabilească nicio relație de afaceri cu clientul în cauză.

44 În speță, sub rezerva aprecierii de către instanța de trimitere, niciuna dintre condițiile stabilite la articolul 14 alineatul (4) primul paragraf din directiva menționată nu pare să fie îndeplinită. Astfel, după cum reiese din dosarul prezentat Curții, pe de o parte, clientul, și anume LH, este identificat și nu se susține că acesta nu ar fi beneficiarul real al relației de afaceri avute în vedere, care constă în deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază, și, pe de altă parte, banca OTP a refuzat să deschidă un asemenea cont pentru simplul motiv că acest client era inclus în lista OFAC.

45 Or, Directiva 2015/849 nu prevede că includerea într-o listă a OFAC sau în orice altă listă de aceeași natură stabilită de o țară terță determină în mod automat interdicția ca o instituție de credit să stabilească o relație de afaceri cu clientul în cauză.

46 Dimpotrivă, pe de o parte, așa cum reiese în special din articolul 8 din Directiva 2015/849, abordarea bazată pe risc presupune o evaluare a acestui risc care, în cadrul sistemului instituit prin această directivă, se efectuează la trei niveluri, și anume, mai întâi, la nivelul Uniunii, de către Comisie, în continuare, la nivelul fiecărui stat membru și, în sfârșit, la nivelul entităților obligate. Pe de altă parte, această evaluare a riscurilor condiționează printre altele adoptarea de către aceste

entități a unor măsuri de precauție adecvate în privința clientului în cauză. Astfel, fără o asemenea evaluare, nici statul membru vizat, nici, după caz, entitatea în cauză nu au posibilitatea să decidă de la caz la caz ce măsuri să aplice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punctul 35, precum și jurisprudența citată).

47 În această privință, trebuie amintit că Directiva 2015/849 prevede, în secțiunile 1-3 din capitolul II al acesteia, intitulat „Precauția privind clientela”, trei tipuri de măsuri de precauție, și anume măsuri normale, măsuri simplificate și măsuri sporite. Aceste măsuri sunt destinate să prevină sau, cel puțin, să împiedice pe cât posibil spălarea banilor și finanțarea terorismului, instituind, în acest scop, bariere în toate stadiile prin care pot trece aceste activități împotriva celor care spală bani și a celor care finanțează terorismul (Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punctul 36, precum și jurisprudența citată).

48 În ceea ce privește măsurile de precauție sporită, este necesar să se arate că articolul 18 alineatul (1) din această directivă menționează anumite situații care prezintă un risc mai ridicat de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în care statele membre solicită entităților obligate să aplice asemenea măsuri de precauție privind clientela pentru a gestiona și a atenua riscul respectiv în mod corespunzător. Astfel, asemenea măsuri de precauție sporită trebuie să fie aplicate de aceste entități, printre altele, în cazuri de riscuri mai ridicate identificate de statele membre sau de entitățile obligate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punctul 37).

49 Prin urmare, în astfel de cazuri, aplicarea măsurilor de precauție sporită presupune, în conformitate cu abordarea bazată pe risc, identificarea prealabilă de către statul membru sau entitatea obligată a unor riscuri mai ridicate de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. Prin urmare, în aceste cazuri, atribuirea unui nivel de risc mai ridicat unui client și, pe cale de consecință, adoptarea unor măsuri de precauție sporită în privința acestuia nu sunt automate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punctul 38).

50 Astfel, considerentul (22) al Directivei 2015/849 enunță că abordarea bazată pe risc nu este o opțiune în mod nejustificat de permisivă pentru statele membre și entitățile obligate, ci implică utilizarea unui proces de luare a deciziilor bazat pe dovezi pentru a combate mai eficient riscurile de spălare a banilor și de finanțare a terorismului cu care se confruntă Uniunea și entitățile care funcționează în cadrul acesteia (Hotărârea din 17 noiembrie 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punctul 71).

51 Rezultă că includerea unei persoane într-o listă a OFAC sau în orice altă listă de aceeași natură stabilită de o țară terță poate constitui un factor de risc relevant pe care instituția de credit este obligată să îl ia în considerare în cadrul evaluării sale individualizate a riscului de spălare a banilor și de finanțare a terorismului. Cu toate acestea, în prezența unui asemenea factor de risc, Directiva 2015/849 nu prevede ca o astfel de instituție să refuze în mod automat să stabilească o relație de afaceri cu o persoană vizată de o atare includere, ci impune acestei instituții să aplice măsuri de precauție sporită, după ce va fi efectuat o evaluare individualizată a tuturor factorilor de risc relevanți în împrejurările care însoțesc relația de afaceri avută în vedere.

52 În această privință, desigur, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 52 din concluzii, însăși natura unui cont de plăți cu servicii de bază, ale cărui funcționalități sunt limitate, reduce riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului care poate fi asociat deschiderii sale.

53 Cu toate acestea, nu se poate exclude ca, în urma unei astfel de evaluări, o instituție de credit să ajungă la concluzia că nu este în măsură să gestioneze în mod eficace, prin măsuri proporționale cu natura și cu dimensiunea sa, riscul de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat unei relații de afaceri, iar aceasta chiar și atunci când relația de afaceri avută în vedere este limitată la deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază.

54 Numai în acest caz refuzul deschiderii unui cont de plăți cu servicii de bază s-ar putea întemeia pe articolul 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92.

55 În speță, va reveni astfel instanței de trimitere sarcina de a aprecia dacă refuzul deschiderii unui cont de plăți cu servicii de bază opus lui LH se întemeia pe o evaluare individualizată a riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului, luând în considerare toți factorii relevanți, dincolo de simpla includere a acestuia din urmă în lista OFAC, și dacă banca OTP era în măsură să asigure, prin măsuri proporționale, controlul continuu al relației de afaceri avute în vedere, prevăzut la articolul 13 alineatul (1) litera (d) din Directiva 2015/849, în ipoteza deschiderii unui asemenea cont.

56 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92, coroborat cu Directiva 2015/849, trebuie interpretat în sensul că nu autorizează statele membre să impună instituțiilor de credit să refuze unui consumator deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază pentru simplul motiv că acest consumator este inclus într-o listă de persoane vizate de măsuri restrictive impuse de o țară terță, fără ca instituția de credit în cauză să fi efectuat o evaluare individualizată a riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri avute în vedere.

Cu privire la întrebările a doua-a patra

57 Ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la întrebările a doua-a patra, acestea fiind adresate numai pentru ipoteza în care răspunsul la prima întrebare ar fi fost afirmativ.

Cu privire la cheltuielile de judecată

58 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 16 alineatul (4) din Directiva 2014/92/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 iulie 2014 privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază, coroborat cu Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/843 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018,

trebuie interpretat în sensul că

nu autorizează statele membre să impună instituțiilor de credit să refuze unui consumator deschiderea unui cont de plăți cu servicii de bază pentru simplul motiv că acest consumator este inclus într-o listă de persoane vizate de măsuri restrictive impuse de o țară terță, fără ca instituția de credit în cauză să fi efectuat o evaluare individualizată a riscului de spălare a banilor sau de finanțare a terorismului asociat relației de afaceri avute în vedere.

Semnături